

BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK KURAMINA GÖRE MUHASEBE VE FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİNİN PERFORMANSININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİYLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ VE BİR UYGULAMA

ÖZ

Bu çalışmada kişilik özelliklerinin hiyerarşik bir sınıflandırması olan beş faktör kişilik kuramına göre muhasebe finansman öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile performansları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Katılımcılar (n=195) Kütahya, Eskişehir ve Ankara illerinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenlerinden oluşmaktadır. Öğretmenler, özel alan yeterlilikleri temel alınarak oluşturulan 87 soruluk anket ve 40 soruluk beş faktör kişilik testi ölçütleri içeren bir dizi anket doldurmuşlardır. Veri anketi, betimsel istatistikler, Spearman korelasyon katsayısı analizi istatistik testi ile analiz edilmiştir. Öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile beş faktör kişilik özelliğinin alt boyutlarının ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde kişilik yapısıyla eğitim durumları arasında pozitif ya da negatif bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Örneklemdeki alan yeterliliklerinin alt maddelerinin arasında ise yüksek derecede pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Alan derslerinin öğretmenlere dağıtımında alan öğretmen etkileşiminin dikkate alınmasının dersin verimliliğini yükseltebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beş Faktör Kişilik Kuramı, Özel Alan yeterlilikleri, Kişilik ve Performans

JEL Kodu: M40, M41, M49

**Bu makale Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı öğrencisi Süleyman YILMAZ' ın Yüksek Lisans Tezinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş halidir.*

ijAR
Uluslararası Afro - Avrasya Araştırmaları Dergisi
International Journal of Afro - Eurasian Research
e-issn: 2602-215X

Metin ÇALIK

metin.calik@dpu.edu.tr

Orcid: 0000-0001-6059-5454

Süleyman YILMAZ

suleymanyilmaz27@gmail.com

Orcid: 0000-0002-7986-5618

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 25.05.2019

Kabul Tarihi: 30.06.2019

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERFORMANCE OF PERSONAL PROPERTIES OF ACCOUNTING AND FINANCE TEACHERS ACCORDING TO FIVE FACTOR PERSONALITY AND AN APPLICATION

ABSTRACT

In this study, the relationship between personality traits and performances of accounting finance teachers was investigated according to the five factor personality theory which is a hierarchical classification of personality traits. Participants (n = 195) consist of accounting and finance teachers who work in Vocational and Technical Anatolian High Schools in Kütahya, Eskişehir and Ankara. Teachers completed a series of questionnaires with a questionnaire consisting of 87 questions and five factor personality tests based on specific field competences. Data questionnaire, descriptive statistics, Spearman correlation coefficient analysis were analyzed by statistical test. When the relationship between the educational level of teachers and the averages of the sub-dimensions of the five-factor personality trait were examined, it was determined that there was no positive or negative relationship between the personality structure and the educational status. A high positive relationship was found between the sub-items of the field competences in the sample. Considering the teacher interaction taking place in the distribution of the field courses to the teachers, it is thought that the efficiency of the course can be increased.

Keywords: Five Factor Personality Theory, Special Field qualifications, Performance, Personality

JEL Codes: M40, M41, M49

Metin ÇALIK
metin.calik@dpu.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6059-5454

Süleyman YILMAZ
suleymanyilmaz27@gmail.com
Orcid: 0000-0002-7986-5618

Research Article

Date Received: 25.05.2019
Date Accepted: 30.06.2019

GİRİŞ

Eğitim-Öğretimin önemli aktörlerinden biri, öğretmenlerdir. Çağdaş öğretim yaklaşımında öğrenci merkezli eğitim temel alındığında öğretmenin görevi, bilgiyi doğrudan aktarmak değildir. Amaç öğrencinin bilgiye ulaşmasını, yaşayarak ve deneyimleyerek öğrenmesini ve öğrenilen bilgiyi yaşamında kullanabilmesinin sağlamak olmalıdır. Bu kapsamda öğretmenlerin kişilik yapılarının kendi alanı ile ilgili gerekli olan özel alan yeterliliklerine etkisi ve performanslarına etkisinin olup olmadığının araştırılması, eğitim ortamının daha verimli olmasını ve eğitimin kalitesinin artırılması açısından önem arz etmektedir.

Beş Faktör Kişilik Kuramı, 1930'larda McDougall ve Thurstone'un çalışması ile, Tupes ve Christal (1961/1992), Norman (1963) ve 1960'lardaki diğer birkaç araştırmacı tarafından yapılan çalışmalarla ortaya çıkmıştır (Meadows, 1999: 19). Daha sonraları McCrea ve Costa tarafından geliştirilen beş faktörlü kişilik modeli bireysel farklılıkları incelemek için anlamlı ve incelenebilir bir çerçeve sunar (Wang ve Erdheim, 2007: 1493). Bu modelde kişiliğin beş bağımsız boyuttan oluştuğu öne sürülmüştür. Bunlar Dışadönüklük, Duygusal denge (nevrotizm), Deneyime açıklık, Uyumluluk ve Öz-disiplin (sorumluluk) olarak tanımlanmışlardır (Burger, 2006: 232-235). Bacanlı'nın geliştirdiği beş faktör kişilik testi anketi ve Milli Eğitim Bakanlığının muhasebe ve finansman öğretmenleri için yapmış olduğu alan yeterlilikleri çalışması ankete dönüştürülerek kişilikle, Alan öğretmenlerinin performansları arasında ilişki aranmıştır. Bazı boyutlarla ilişki olduğu bazı alan yeterlilikleriyle de ilişki kurulamadığı görülmüştür.

Son yıllarda yapılan birçok araştırmada iş değerleriyle beş faktör kişilik özelliklerinin ilişkisi araştırmalara konu olmaktadır. Sonuç olarak, hangi kişilik özelliklerine sahip muhasebe öğretmenlerinin alan yeterliliklerindeki başarıları performans üzerinde etkili olduğu düşünülerek bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kişilik Kavramı

Farklı şekillerde tanımlanan kişilik kavramı, kişisel davranışların bütünü, insanın fiziksel, duygusal ve zihinsel etkinliğe çevrenin verdiği bir değer olarak tanımlanmaktadır (Köknel, 1985:21). McCrae ve Costa (2003) kişilik özelliklerini insanlar arasındaki düşünceler, duygular, tutumlar ve davranış biçimlerindeki farklılıklar olarak tanımlamıştır (Baran'czuk, 2019: 227). Kişiliği doğuştan gelen özellikler (kalıtım), çevreyle olan etkileşim ve aile faktörleri etkilemekte ve yaşam boyu süren bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır(Girgin, 2017: 44).

Kişilik, bireysel kaynaklı tutarlı davranış kalıpları ile kişilik tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir. Tanımda tutarlı davranış gösterme ve kişilik içi süreçler olmak üzere iki durum bulunmaktadır. Örneğin, okulda hırslı bir öğrencinin sporda da hırslı olma davranışı sergilemesi gibi. Çalıştığı ortamdan rekabetçi olan birisinin bir yarışmada da rekabetçi olması onun tutarlı davrandığının göstergesidir. Bu durum onun kişiliğini açıklamada etkin bir rol üstlenebilir (Burger, 2006: 23).

Gerçekte kişiliğin bir yanı, insanın öteki kişilerle ilişkilerinde aldığı tavır, gösterdiği davranış, başka bir deyişle, taktığı maskedir. Çevresiyle sürekli ilişkide olan insan, çoğu kez duygularına, düşüncelerine, tutum ve davranışlarına olduklarından değişik biçim vermeye çalışır. Kimi insanlarda bu durum sürekli; kimisi yerine göre değişik görünmek ister. Böylece sürekli ya da zaman zaman takılan bir maskenin arkasına sığınarak, insan kendisini istediği ya da istendiği gibi göstermeye

çabalar. O halde kişilik kavramı, bireyin başkalarıyla kurduğu ilişkilerdeki tepkiyi ve kendini gösterme biçimini de içermektedir (Köknel, 1985: 22).

Kişilik özellikleri "esasen çevresel etkilere bağımsız olarak gelişme yollarını izleyen endojen eğilimler" olarak tanımlanmıştır. "Endojen" terimi, bu özelliklerin biyolojik olarak temel aldığı ve mizaçta olduğu gibi, erken ortaya çıktığını göstermektedir (Anaya ve Edgar, 2019: 38).

Kişilik Kuramları

Kişilik özellikleri de dâhil olmak üzere günlük yaşamda önemli kabul edilen konuların günlük dildeki kelimeler kullanılarak tanımlandığı varsayılmaktadır. Bir kişilik teorisinin geçerliliği için ana ölçütlerden biri modelin faktörlerinin sosyal olarak ilgili olması gerektiğidir. Birden fazla terim tarafından temsil edilen bir özellik muhtemelen çok değişkenli analizde faktör olarak görünecektir. Faktör yüksek frekansla kullanılan terimleri içeriyorsa, faktörün önemi vurgulanıyor demektir (Roivainen, 2013: 418).

Evrendeki en karmaşık yapıya sahip olan varlık insandır ve onu anlamak için birçok bilim adamı araştırma yapmıştır. Psikoloji alanında da insanın kişilik yapısıyla ilgili psikologlar yaklaşımlar oluşturmaya çalışmışlardır. Çoğu kuramcı kişilikteki farklılıkların sebeplerini, nasıl ortaya çıktığını araştırmışlardır. Bu çalışmalar da kişilik kuramlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Her kuram kişiliğin farklı bir boyutunu öne çıkarırsa da insanın yapısını açıklarken çok fazla olguyla uğraşmak zorunda kalmışlardır. Kimi araştırmacı bilinç dışı durumları temel alırken bazıları zihinsel süreçleri, bazıların ise öğrenmenin süreç içerisindeki gelişimini temel almaktadır (Burger, 2006: 35).

Beş Faktör Kişilik Kuramı ve Boyutları

Öğretmenlik Kişiliğinin Beş Faktör Modeli ya da Büyük Beş, kişilik teorisyenleri tarafından normal yetişkin kişilik yapısının en yaygın kabul edilen modeli olup, faktörlerin hem sayısını hem de niteliğini belirtmektedir. Beş faktör kişilik kuramı, insanların duygusal, kişilerarası, deneysel, tutumsal ve motivasyon biçimlerinde farklı birçok yolu kapsayan bir özellik teorisidir (Butler, 2003: 4-5).

Allport kişilik araştırmaları üzerine 4500 civarında özellik tanımlaması yapmış daha sonra bu alanda araştırma yapacak olan Cattell'e ışık tutmuştur. Bu çalışmalarını kullanarak 35 maddeden oluşan iki taraflı özellik değişkenlerini geliştirerek kendisinden sonra gelen araştırmacılara katkı sağlamıştır (Tomrukçu, 2008:15). Beş Faktör kişilik kuramında kişiliğin beş boyutunun olduğu McCrea ve Costa tarafından tespit edilmiştir. Dışadönüklük, Duygusal Denge (nevrotizm), deneyime açıklık, uyumluluk ve öz-disiplin (sorumluluk) olarak isimlendirilen (Burger, 2006: 232-235) beş üst düzey kişilik boyutundan oluşmaktadır (Meadows, 1999: 19).

Dışsallık, dışadönüklük gibi, kişilerarası ilişkilerin doğasını tanımlar. Bu boyut, kişilerarası davranış kuramından evrilmiş olup ve bir insanın başkalarına karşı tutumunu yansıtır (West, 1998: 6). Dışadönüklük, bireyin dış-yönelimli kişilerarası davranışını karakterize eder ve genellikle sosyal, aktif ve enerjik olanları tanımlar (Butler, 2003: 4-5). Dışadönüklük; bu boyutun bir ucunca aşırı dışa dönükler diğer tarafında ise içe dönükler vardır. Dışa dönüklerin sosyal olduklarını, enerjik olduklarını tespit eden araştırmacılar içedönüklerin ise bu özelliği göstermeseler dahi soğuk olmadıklarını, çekingen olduklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca dışadönüklerin içedönüklere göre daha arkadaş canlısı olduklarını öne sürmüşlerdir (Burger, 2006: 254). Kişiliğin sorumluluk boyutu ölçümü yüksek çıkan kişiler azimli, kararlı, başarıya güdülenmiş, sabırlı, tertipli, düzenli ve planlı olarak nitelendirilmiştir. Kişiliğin sorumluluk boyutu düşük çıkanlar ise dağınık, düzensiz, tembel ve

plansızdırlar. Yapılan araştırmalarda kişiliğin sorumluluk boyutu yüksek özellik gösteren bireylerin bağımsız çalışma ve grup içerisinde görev dağılımını başarıyla yerine getirdikleri gözlemlenmiştir. Düşük özellik gösterenlerde ise başarısız, ihmalkâr, yetersiz ve güvenilmez özellikler olduğunu belirlenmiştir (Yıldızoğlu, 2013: 92).

Duygusal Denge (nevrotizm), kronik düzeyde duygusal denge ve depresyon, kaygı, depresyon ve savunmasızlığı tanımlar (Edward L. Butler, 2003: 4-5). Duygusal denge, strese karşı koyma şeklinde açıklanır. Duygusal dengesi yüksek olan bireyler rahat, sakin, kendine güvenen sabırlı oldukları gözlenmiştir. Nevrotikler yani duygusal dengesizler ya da duygusal dengesi düşük olan bireyler; karamsar, endişeli, gergin, kendini güvende hissetmeyen, öfkeli ve alıngan özellikler göstermektedir (Doğan, 2013: 58). Nevrotikliğin altında yatan nedenler karamsarlık, kaygı, öfke, kızgınlık ve depresyondur (Beğenirbaş ve Yalçın, 2012: 5).

Deneyime açıklık hem bilişsel hem de duygusal esnekliği ifade eder (Edward L. Butler, 2003: 4-5). Deneyime açıklık, hem iç hem de dış çevrelerinde artan ilgiye sahip aktif hayal gücü olan kişileri tanımlar. Bu faktör, fantaziye, eylemlere, estetiğe, duygulara, fikirlere ve değerlere açıklığı kapsar. Deneyime açıklık boyutunda yüksek puanlar, geleneksel olmayan fikir ve değerlere yaratıcı, cesur ve sempatik; sorunlarla başa çıkmada olumlu ve olumsuz duygular yaşayan insanları daha çok mizah; açıklık sanatsal çıkarlar, yaratıcılık ve algılanan zekâ ile ilgilidir (West, 1998: 6).

Uyumluluk özelliği yüksek olan bireyler yardımsever, güvenilir, şefkatli, esnek, ve alçak gönüllüdür. Bu boyutun diğer tarafında ise kuşkulu, düşmanca, bencil, kaba, şiddet eğilimi ve şüphecilik gibi özellikler bulunur. Uyumluluk boyutunda yapılan araştırmalarda yüksek düzeyde sonuçlar gösteren kişilerin işbirliğine uygun özellik gösterdiğini, uyumluluk özelliği düşük olan bireylerden ise rekabet ortamına daha yatkın özellik gösterdikleri gözlemlenmiştir. Yani uyumlu kişiler işbirliğini rekabete tercih etmektedirler. Ayrıca uyumluluk özelliği yüksek olan bireylerin, uyumsuzlara göre sosyal ilişkilerinde daha başarılı olduklarını ve daha az gerilim yaşadıkları belirtmektedir (Burger, 2006: 254-255). Kişiliğin uyumluluk boyutunda yapılan araştırmalarda yüksek sonuçlar alınan bireyler, yeni duygu ve düşünceleri deneme, gelişime açık olma, hayalci, macerayı sevme, meraklı ve özgürlükçü düşüncesi yüksek bireylerdir. Diğer yandan uyumluluk boyutu değerleri düşük çıkan kişiler de tutucu, ilgisiz olarak nitelendirilmektedir.

Öz disiplin (sorumluluk), en iyi şekilde dikkatli bir belirleme olarak tanımlanabilecek bir öz-kontrolü içerir. Unsurları, beceri, düzen, görev severlik, başarı, öz ve müzakeredir. Yüksek puanlılar dikkatli, kapsamlı ve iddialı, ama çok sebat ediyorlar. Vicdani kişiler daha yanıtıcı ve güvenilir bir şekilde haz almaya eğilimlidirler. Digman ve Takemoto-Chock (1981) bu faktörü "başarmaya" işaret etmiş ve akademik başarı ile korelasyonlar rapor etmişlerdir. Ayrıca, zekânın gerçek yönlerini daha iyi anlamak için bir ihtiyaç olduğu dikkati çekmektedir (West, 1998:6). Öz disiplini düşük bulunanlar dikkatsiz ve güven vermeyen kişilerdir. Deneyime açık bireyler ise yeni fikirleri hayata geçirmede istekli özgür düşünebilen bireyler olarak tanımlanmaktadır. Genellikle öz disiplini yüksek bireyler iş hayatında da bu sayılan durumlardan dolayı başarılı olmaktadır (Sayın, 2016: 22).

Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri ve Muhasebe Finansman Öğretmenleri

Kişilik ve istihdam literatüründe genel olarak tanımlanan, belirli kişilik özelliklerini işyerinde başarı ile ilişkilendiren önemli kanıtlar mevcuttur. Örneğin; örgütsel vatandaşlık, devamsızlık, performans motivasyonu dahil olmak üzere öğretmekle ilgili iş performansının üretken iş davranışı yönleriyle ilişkilendirildiği çalışmalar mevcuttur (MacIntyre vd., 2019: 28).

Öğretmen, Öğrenci ve eğitim programı gibi eğitim sisteminin ana unsurları arasında etkileşimi sağlayan ve toplumun ihtiyacı olan genç bireyleri eğitime görevini üstlenen kişidir. Öğretmenlik mesleği, eğitimin meslek ve meslek alanı olarak ortaya çıkması ile gelişmeye başlamıştır. Mesleki bir alanın profesyonel bir kariyer alanı olarak sınıflandırılabilmesi için, mesleği yapan kişilerin özel bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Hotaman, 2010:1417). Öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklerden ayıran özellikler; işe alım yöntemi, alandaki deneyim ve açıkça tanımlanmış bir ilerleme ile kariyer gelişimidir. İyi bir öğretmen doğar mı yoksa iyi bir öğretmen olur mu? İyi bir öğretmeni hangi özellikleri tanımlar? Bir öğretmen nasıl oluşur? Bunun gibi birçok soru sorulabilir. Oysa yemek tarifleri gibi iyi bir öğretmen tanımı yoktur (Duğa vd., 2014: 391).

Öğretim, dünya genelinde yüksek tükenmişlik oranlarına sahip en stresli mesleklerden biri olarak kabul edilmektedir. Kanıtlar, öğretmenlerin genel olarak fiziksel ve psikolojik sağlıklarını etkileyen önemli miktarda stres yaşadıklarını göstermektedir. Bir sosyal meslek olarak öğretim, öğrenciler, ebeveynler, diğer öğretmenler, destek personeli, okul yönetimi ve diğerleri dâhil olmak üzere diğer insanlarla sürekli etkileşim gerektirir. Öğretmenler için kişilik, hem strese verdikleri tepki hem de refah duygusuyla ilgilidir (MacIntyre vd., 2019: 29).

Muhasebe ve finansman öğretmeni Türkiye İş Kurumu (İŞKUR, 2018) meslekler sözlüğünde, “çalıştığı kurumlarda bulunan öğrencilere, Muhasebe ve Finansman alanının gerektirdiği bilgi ve uygulamaları öğreten ve bu alanda eğitim veren kişi” olarak tanımlanmaktadır. Muhasebe ve finansman öğretmenleri; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim Anadolu Liseleri (MTAL) ve Ticaret Meslek Lisesi bünyesinde Muhasebe ve Finansman programı uygulayan liselerde görev almaktadırlar. Bu branş öğretmenleri aşağıda bulunan tablodaki derslerin eğitim ve öğretimini öğrencilerine vermektedirler:

Tablo 1. Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Meslek Programı Muhasebe ve Finansman Alan Dersleri

ALANDAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	Muhasebe1 Bilgisayarda Ofis Programları Bilgisayarda Klavye Kullanımı Mesleki Gelişim
	DAL DERSLERİ	İşletmelerde Beceri Eğitimi Maliyet Muhasebesi Şirketler Muhasebesi Muhasebe 2 Bilgisayarlı Muhasebe Girişimcilik ve İşletme Yönetimi İnşaat Muhasebesi Maliye Mesleki Yabancı Dil Dış Ticaret İşlemleri Dış Ticaret İşlemleri Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dış Ticaret Mevzuatı Dış Ticaret Muhasebesi Banka İşlemleri Sermaye Piyasası Finansal Yatırım Sermaye Piyasası Kayıtları Çalışma Hayatı

Kaynak: MEB; Muhasebe Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı 2017.

YÖNTEM VE BULGULAR

Ana Kütle ve Örneklem

Araştırma 2016-2017 ile 2017-2018 eğitim ve öğretim yıllarında 17 aylık bir süreyi kapsamaktadır. Araştırmanın evreni Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ankara, Eskişehir ve Kütahya illerindeki çeşitli okullarda görev yapan 292 muhasebe ve finansman öğretmeninden oluşmaktadır. Bu illerin seçilmesinin nedeni ikamet edilen ve akademik çalışma yapılan iller olmasından kaynaklanmaktadır. Anketlerin uygulanmasında Dumlupınar Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alındıktan sonra katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılarak anketleri cevaplamaları sağlanmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü 195 muhasebe ve finansman öğretmeninden oluşmaktadır. Örneklemdeki katılımcıların frekansları ve yüzdelik dağılımlarına bakıldığında %41' kadın, %59'u ise erkek meslek mensuplarından oluşmaktadır. Frekans cinsiyete göre eşit dağılmamaktadır.

Ankete katılan meslek mensuplarının %20'si 25-29 yaş aralığında olduğu, %22,1, 30-34 yaş arası, %22,1 35-44 yaş arası ve %35,8'nin 45-65 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan 195 katılımcıdan 179 katılımcı %91,8 lisans mezunu iken, 16 katılımcı %8,2 ise yüksek lisans mezunudur. Bu araştırma; Bacanlı, Aslan ve İlhan tarafından yapılan çalışmayla geliştirilen sıfatlara dayalı kişilik testi ile kişiliğin beş boyutu muhasebe ve finansman öğretmenlerine uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması, analiz edilmesi daha sonra ilişkilerin ve sonuçların geliştirilerek doğrulanması, birbiriyle ilişkili ve etkileşimli bir süreçler dizisini gerektirmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının muhasebe ve finansman öğretmenleri için belirlediği alan yeterlilikleri ankete dönüştürülmüştür. Daha önce yapılan çalışmalar beş faktör kişilik kuramında sıfatlara dayalı kişilik testi ankete dönüştürülerek örneklemdeki öğretmenlere uygulanmıştır.

Cronbach's Alpha, anketlerde ölçüm aracının güvenilirliğini ölçmek için kullanılan popüler bir yöntemdir. Bir dizi derecelendirmenin ortalama değerini alarak ölçümün güvenilirliğini arttırmaktadır (Christmann ve Aelst, 2006: 1660). Bu çalışmada ölçüm aracının güvenilirliğini test etmek amacıyla 30 öğretmen ile yapılan pilot çalışmada ölçüm aracının Cronbach's Alpha değeri 0.934 iken ana çalışmada 0,936 çıkmıştır. Böylece ölçeğin güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan alınan veriler SPSS-23 programında analiz edilmiştir. Beş Faktör Kişilik Testi kırk sorudan oluşan kişiliğin beş boyutunu ölçen sorular bir anket şeklinde örneklemdeki öğretmenlere uygulanmıştır. Elde edilen değerlerin ortalamaları alınarak her boyut için örneklemin ortalama değerleri hesaplanmıştır. Muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterliliklerinin ölçümünde Milli Eğitim Bakanlığının muhasebe ve finansman öğretmenliği için belirlediği üç bölüm, on sekiz alt boyut, seksen yedi madde ankete dönüştürülerek örnekleme uygulanmıştır. Alt boyutların isimleri kodlanarak tablolarda yer verilmiştir. Analizde ise alt boyutlar yazılarak tablolardaki kısaltmalara parantez içinde yer verilmiştir.

Korelasyon analizi istatistikî verilerle ilişkinin gücünü çalışma sürecidir. Yani iki nicel değişken arasındaki ilişkinin gücünü değerlendirmek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir (Franzese ve Iuliano, 2019: 706). Bu çalışmada öncelikle tüm değişkenlerin normal dağılıma uyup uymayacakları test edilmiştir. Değişkenlerin çoğu normal dağılıma uymadığı için Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Analiz için Muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilik anketinin alt

boyutlarının ortalama değerlerinden çıkan sonuçlar bulunup, Beş Faktör Kişilik Testi alt boyutlarının ortalamalarıyla SPSS-23 programında Spearman korelasyona analizine tabi tutulmuştur.

Bulgular

Araştırma da beş hipotez yer almaktadır.

H1: Cinsiyetle Beş Faktör Kişilik Testi arasında anlamlı ilişki vardır. (Ret)

H2: Cinsiyetle Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin alan yeterlikleri arasında anlamlı ilişki vardır. (Kabul)

H3: Eğitim düzeyi ile Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin alan yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. (Kısmen kabul ve kısmen ret)

H4: Eğitim düzeyi ile Beş Faktör Kişilik Testi arasında anlamlı bir ilişki vardır. (Ret)

H5: Beş Faktör Kişilik Testi ile Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin alan yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. (Ret)

Cinsiyetle Beş Faktör Kişilik Testi Arasındaki İlişki

Örnekleme uygulanan Beş Faktör Kişilik Testi boyutlarının Spearman Korelasyon analizi uygulanarak maddelerin kendi aralarındaki ilişkiler incelenmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet ile Beş Faktör Kişilik Testi Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

	Duygusal Denge	Dışadönüklük	Deneyime Açıklık	Yumuşak başlılık	Sorumluluk
Cinsiyet	,035	-,045	-,078	-,028	,005

*p<.05 ,**p<.01

Tablo 2’de yer alan örneklemede öğretmenlerin cinsiyetlerine göre beş faktör kişilik testinin alt boyutlarıyla arasındaki ilişkiye bakıldığında cinsiyetle Beş Faktör Kişilik Testi arasında pozitif ya da negatif anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Cinsiyetle Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Alan Yeterlilikleri Arasındaki İlişki

Tablo 3’te göre örneklemedeki öğretmenlerin cinsiyetleri ile alan yeterlilikleri arasında ilişki incelendiğinde sadece bir madde ile ilişki tespit edilmiştir. “Öğrencilerde Finans ve Borsa Hizmetleriyle İlgili Uygulama Becerisi Kazandırabilme(B4)” pozitif anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. B4 ile simgeleştirilen alt boyutun maddelerinde ise banka işlemlerine uygun etkinlik düzenleme, sermaye piyasası işlemleri ve finansal araçların kullanımına ilişkin etkinler düzenleme maddeleri olduğu ve bu maddelerle cinsiyet arasında pozitif korelasyon bulunmuştur.

Tablo 3. Cinsiyet ile Muhasebe Öğretmenlerinin Alan Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

Muhasebe Finansman Öğretmenliği Alt boyutları	Cinsiyet
A1	-,012
A2	,028
A3	,030
A4	,066
A5	-,024
A6	,091
A7	,102
B1	,001
B2	,045
B3	,124
B4	,193**
B5	,107
B6	,060
B7	,014
B8	,061
C1	-,016
C2	,071
C3	,073

**p<.01

Eğitim Düzeyi ile Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin Alan Yeterliliklerinin Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Eğitim değişkeni açısından Spearman Korelasyon analizi uygulanmıştır. Spearman korelasyon analizi uygulanmış olup bazı maddelerle pozitif ilişkili olduğu, bazı maddelerle de ilişki kurulamadığı Tablo 4'te tespit edilmiştir.

Tablo 4. Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Alan Yeterlilikleri ile Örneklemin Eğitim Durumu Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

Muhasebe Finansman Öğretmenliği Alt boyutları	Eğitim Durumu
A1	,154*
A2	,070
A3	-,009
A4	,174*
A5	,014
A6	,046
A7	,121
B1	,004
B2	,088
B3	,170*
B4	,210**
B5	,150*
B6	,191**
B7	,067
B8	,094
C1	-,009
C2	,171*
C3	,020

*p<.05 ,**p<.01

Tablo 4’te görüldüğü gibi örneklemdaki öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile alan yeterlilikleri arasında bazı maddelerde ilişki olduğu, bazı maddelerde de ilişki olmadığı görülmüştür. İlişkili maddelere bakıldığında Muhasebe ve Finansman alanının temel çerçevesini kavrayabilme(A1), işletme sürecini analiz edebilme(A4), Öğrencilerde muhasebeyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme(B3), Öğrencilerde finans ve borsa hizmetleriyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme(B4), Öğrencilerin iletişim becerisini geliştirme(B6) ve Mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olabilme(C2) arasında pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür.

Eğitim Düzeyi ile Beş Faktör Kişilik Testi Arasındaki ilişki

Örneklemdaki Beş Faktör Kişilik Testi ile Öğrenim Durumları Arasındaki İlişki Spearman korelasyon analizine göre ilişki aranmıştır.

Tablo 5. Örneklemdaki Beş Faktör Kişilik Testi ile Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin Öğrenim Durumları Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

Beş Faktör Kişilik Testinin Alt boyutları	Eğitim Durumu
Duyusal Denge	-,060
Dışadönüklük	,080
Deneyime Açıklık	,028
Yumuşak Başlılık	,012
Sorumluluk	,008

*p<.05 ,**p<.01

Tablo 5'te görüldüğü gibi örneklemdaki öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile Kişilik testinin alt boyutları arasında ilişki olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Faktörlerin Kendi Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

İki envanterin arasındaki ilişkiyi incelemeye başlamadan önce envanterlerin kendi içerisindeki alt boyutların birbiriyle olan ilişkileri Spearman korelasyon analizine tabi tutulması uygun görülmüştür.

Tablo 6. Muhasebe Öğretmenlerinin Alan Yeterlilikleri Maddelerinin Birbirleriyle Olan İlişkisinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7
A1	1	,527**	,494**	,482**	,506**	,479**	,412**
A2	,527**	1	,661**	,489**	,575**	,626**	,450**
A3	,494**	,661**	1	,484**	,666**	,684**	,553**
A4	,482**	,489**	,484**	1	,544**	,564**	,579**
A5	,506**	,575**	,666**	,544**	1	,659**	,491**
A6	,479**	,626**	,684**	,564**	,659**	1	,651**
A7	,412**	,450	,553**	,579**	,491**	,651**	1
B1	,399**	,452**	,469**	,579**	,535**	,560**	,559**
B2	,483**	,443**	,480**	,502**	,489**	,527**	,602**
B3	,341**	,492**	,456**	,396**	,364**	,533**	,526**
B4	,406**	,523**	,595**	,536**	,503**	,641**	,582**
B5	,339**	,446**	,514**	,526**	,495**	,536**	,558**
B6	,348**	,453**	,436**	,452**	,462**	,498**	,498**
B7	,230**	,409**	,403**	,451**	,426**	,445**	,487**
B8	,325**	,449**	,481**	,355**	,471**	,471**	,441**
C1	,331**	,417**	,376**	,216**	,424**	,391**	,220**
C2	,322**	,390**	,420**	,323**	,446**	,410**	,377**
C3	,245**	,363**	,330**	,187**	,416**	,339**	,269**

*p<.05 ,**p<.01

	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	C1	C2	C3
A1	,399**	,483**	,341**	,406**	,339**	,348**	,230**	,325**	,331**	,322**	,245**
A2	,452**	,443**	,492**	,523**	,446**	,453**	,409**	,449**	,417**	,390**	,363**
A3	,469**	,480**	,456**	,595**	,514**	,436**	,403**	,481**	,376**	,420**	,330**
A4	,579**	,502**	,396**	,536**	,526**	,452**	,451**	,355**	,216**	,323**	,187**
A5	,535**	,489**	,364**	,503**	,495**	,462**	,426**	,471**	,424**	,446**	,416**
A6	,560**	,527**	,533**	,641**	,536**	,498**	,445**	,471**	,391**	,410**	,339**
A7	,559**	,602**	,526**	,582**	,558**	,498**	,487**	,446**	,220**	,377**	,269**
B1	1	,520**	,390**	,393**	,461**	,481**	,534**	,432**	,325**	,365**	,329**
B2	,520**	1	,573**	,553**	,561**	,550**	,468**	,471**	,402**	,456**	,325**
B3	,390**	,573**	1	,739**	,545**	,574**	,463**	,536**	,360**	,452**	,357**
B4	,393**	,553**	,739**	1	,646**	,627**	,510**	,602**	,369**	,504**	,390**
B5	,461**	,561**	,545**	,646**	1	,733**	,576**	,549**	,505**	,519**	,414**
B6	,481**	,550**	,574**	,627**	,733**	1	,571**	,554**	,483**	,598**	,480**
B7	,534**	,468**	,463**	,510**	,576**	,571**	1	,701**	,498**	,462**	,436**
B8	,432**	,471**	,536**	,602**	,549**	,554**	,701**	1	,512**	,560**	,549**
C1	,325**	,402**	,360**	,369**	,505**	,483**	,498**	,512**	1	,598**	,705**
C2	,365**	,456**	,452**	,504**	,519**	,598**	,462**	,560**	,598**	1	,654**
C3	,329**	,325**	,357**	,390**	,414**	,480**	,436**	,549**	,705**	,654**	1

*p<.05 ,**p<.01

Tablo 6'da görüldüğü gibi Muhasebe öğretmenlerinin alan yeterliliklerine ait maddelerinde pozitif yönlü doğrusal ilişki olduğu görülmektedir. Genel anlamda çoğu maddeler $r=,40- ,59$ arasında orta derece ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Geriye kalan maddelerde $r=,60 - ,80$ arasında güçlü ilişki çıkmıştır. Güçlü ilişki çıkan maddeleri incelediğimizde işletme sürecini analiz etme (A4) ile finansal hizmetleri analiz etme (A3), Kamu maliyesi sürecini analiz etme (A5) ve muhasebe uygulamalarını değerlendirme (A6) arasında güçlü pozitif ilişki olduğu ($r = 0.661, p<.01, r = 0.666, p<.01, r = 0.684, p<.01$) görülmektedir. İşletme sürecini başarılı bir şekilde bilenlerin kamu maliyesi sürecini, Muhasebe uygulamalarını değerlendirme ve finansal hizmetleri de analiz etmede güçlü ilişki olduğu görülmektedir.

Muhasebe uygulamalarını değerlendirme (A6) maddesi muhasebe ve finansman alanının hukukla ilişkisini analiz etme (A2), Öğretim programını analiz etme (A7) ve Öğrencilerde finans ve borsa hizmetleriyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme (B4) arasında güçlü pozitif ilişki olduğu ($r = 0.661, p<.01, r = 0.651, p<.01, r = 0.641, p<.01$), görülmektedir. Öğretim programını analiz etme (A7) ile Öğrenme ve öğretme ortamını düzenleyebilme (B2) arasındaki ilişki ($r = 0.661, p<.01$) güçlü ve pozitif yöndedir.

Öğrencilerde finans ve borsa hizmetleriyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme (B4) ile Öğrencilerde muhasebeyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme (B3), Öğrencilerin iletişim becerisini geliştirme (B6), Öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirme (B8) maddeleriyle ($r = 0.739, p<.01, r = 0.646, p<.01, r = 0.602, p<.01$), ilişki güçlü ve pozitif yöndedir. Girişimcilik becerilerini geliştirebilme (B7) ile öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilme (B8) arasında ($r = 0.701, p<.01$) pozitif güçlü bir ilişki bulunmaktadır.

Paydaşlarla işbirliğine değer verebilme (C3) ile kişisel ve mesleki gelişimi sürdürebilme (C1) ve mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olabilme (C2) arasında ($r = 0.705, p<.01, r = 0.654, p<.01$) pozitif güçlü bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 7. Beş Faktör Kişilik Testinin Ana Faktörlerinin Kendi İçlerindeki Korelasyon Değerleri

	Duygusal Denge	Dışadönüklük	Deneyime Açıklık	Yumuşak başlılık	Sorumluluk
Duygusal Denge	1,000	-,166*	-,121	-,168*	-,033
Dışadönüklük	-,166*	1,000	,775**	,481**	,606**
Deneyime Açıklık	-,121	,775**	1,000	,598**	,596**
Yumuşak başlılık	-,168*	,481**	,598**	1,000	,545**
Sorumluluk	-,033	,606**	,596**	,545**	1,000

* $p<.01$

Tablo 7'de Beş Faktör Kişilik testinin Spearman korelasyon analiz sonuçları verilmiştir. Her faktörün diğer faktörler ilişkili olduğu tabloda görülmektedir. Duygusal dengesizlik, dışadönüklük ve yumuşak başlılıkla düşük düzeyde negatif yönlü doğrusal bir ilişki vardır. Dışadönüklük ile deneyime açıklık ($r= .775, p<.01$), sorumluluk ($r= .606, p<.01$), ve yumuşak başlılık ($r= .481, p<.01$) boyutları arasında çok yüksek, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Dışadönüklük ile duygusal dengesizlik ($r= - .166$) arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki vardır. Tabloda görüldüğü üzere duygusal dengesizlik envanterin iki alt boyutuyla negatif yönlü düşük ilişkisi bulunmakta diğer dört boyut arasında pozitif anlamlı düzeyde doğrusal ilişki olduğu görülmektedir.

Yani duygusal dengesiz bireylerin dışadönük olmadığı sorumluluk almadığı yumuşak başlı olmadığı ve deneyime açık olmayan bireyler olduğu sonucu çıkmaktadır.

Tablo 8. Beş Faktör Kişilik Testinin Alt Boyutları ile Muhasebe ve Finansman Öğretmelerinin Alan Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizine Göre İncelenmesi

	Duygusal Denge	Dışadönüklük	Deneyime Açıklık	Yumuşak başlılık	Sorumluluk
A1	-,174*	,236**	,249**	,223**	-,222**
A2	-,133	,268**	,392**	,219**	,321**
A3	-,115	,249**	,317**	,111	-,288**
A4	-,174*	,268**	,392**	,219**	,321**
A5	-,127	,245**	,382**	,223**	,276**
A6	-,113	,118	,203**	,149**	,215**
A7	-,221**	,104	,131	,145*	-,138
B1	-,072	,122	,194**	,134	,192**
B2	-,110	,239**	,205**	,138	,228**
B3	-,114	,154*	,179*	,120	,196
B4	-,037	,127	,182*	,117	,260**
B5	-,069	,124	,136	,061	,233**
B6	-,077	,106	,173*	,129	,300**
B7	-,022	,162*	,224**	,103	,246**
B8	-,016	,194**	,278**	,080	,330**
C1	,040	,199**	,239**	,139	,242**
C2	,023	,195**	,241**	,196**	,302**
C3	-,054	,177*	,297**	,201**	,303**

*p<.05 ,**p<.01

Tablo 8’de Beş Faktör Kişilik Testinin Duygusal Denge boyutuyla ile Muhasebe ve Finansman alanının temel çerçevesini kavrayabilme(A1), işletme sürecini analiz etme (A4), öğretim programını analiz etme (A7) arasında ($r = -.174, p<.01, r = -.174, p<.01, r = -.221, p<.01,$) ilişki zayıf, düşük ve negatif yöndedir. Alan yeterliliklerinin bu maddeleriyle duygusal denge arasında ilişki bulunmamaktadır. Genel anlamda duygusal olarak sorunlardan çabuk etkilenebilen bireylerin alan yeterliliklerinin bu maddeleriyle ilişkisi kurulamamıştır.

Beş Faktör kişilik testinin dışadönüklük boyutu ile muhasebe ve finansman alanının temel çerçevesini kavrayabilme (A1), muhasebe ve finansman alanın hukukla ilişkisini analiz edebilme (A2), finansal hizmetleri analiz edebilme (A3), işletme sürecini analiz edebilme (A4), kamu maliyesi sürecini analiz edebilme (A5), öğrenme-öğretme ortamlarını düzenleyebilme (B2), öğrencilerde muhasebeyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme (B3), girişimcilik becerisini geliştirme (B7), öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilme (B8), kişisel ve mesleki gelişimi sürdürebilme (C1), mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olabilme(C2) ve paydaşlarla işbirliğine değer verme (C3) arasındaki ilişki pozitif bir ilişki vardır.

Beş Faktör Kişilik Testinin alt boyutlarından deneyime açıklık boyutuyla muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilikleri alt boyutları arasında iki maddesi dışında geriye kalanlarla zayıf ve pozitif yönlü korelasyon olduğu görülmüştür. İlişki kurulmayan iki madde incelendiğinde Öğretim programını analiz edebilme (A7) ve Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilme (B5) arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Beş Faktör Kişilik Testinin Alt boyutlarından yumuşak başlılık boyutuyla muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilikleri alt boyutları arasında ilişki incelendiğinde; muhasebe ve finansman alanının temel çerçevesini kavrayabilme (A1), hukukla ilişkisini analiz edebilme (A2), işletme sürecini analiz edebilme (A4), kamu maliyesi sürecini analiz edebilme (A5), muhasebe uygulamalarını değerlendirebilme (A6) ve öğretim programını analiz edebilme (A7) arasında düşük pozitif bir ilişki vardır. Mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olabilme (C2), Paydaşlarla işbirliğine değer verme (C3) arasında ise düşük pozitif bir belirlenmiştir.

Beş faktör kişilik testinin alt boyutlarından sorumluluk boyutuyla muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilikleri alt boyutları arasında ilişki incelendiğinde ise iki madde dışında diğer maddelerle negatif ya da pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Negatif ilişki kurulan maddelerden muhasebe ve finansman alanının temel çerçevesini kavrayabilme (A1) ve finansal hizmetleri analiz edebilme (A3) arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki vardır.

Muhasebe ve finansman alanın hukukla ilişkisini analiz edebilme (A2), işletme sürecini analiz edebilme (A4), kamu maliyesi sürecini analiz edebilme (A5), muhasebe uygulamalarını değerlendirebilme (A6), öğrenme-öğretme sürecini planlayabilme (B1), öğrenme- öğretim ortamlarını düzenleyebilme (B2), öğrencilerde finans ve borsa hizmetleriyle ilgili uygulama becerisi kazandırabilme (B4), öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilme (B6), girişimcilik becerilerini geliştirebilme (B7), öğretim sürecini izleyebilme ve değerlendirebilme, kişisel ve mesleki gelişimi sürdürebilme (C1), sorumluluk bilincine sahip olabilme (C2) ve paydaşlarla işbirliğine değer verme (C3) arasında pozitif düşük ilişki mevcuttur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında Ankara, Eskişehir ve Kütahya illerindeki muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilikleri ve beş faktör kişilik testi arasındaki ilişki analiz edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Örnekleme uygulanan alan yeterlilikleri anketinin alt boyutlarının kendi arasındaki ilişki incelenmiştir. Alan yeterliliklerinin alt maddelerinin kendi arasında yüksek derecede pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Beş faktör kişilik testinin kendi içerisindeki ilişki incelendiğinde duygusal denge boyutu dışadönüklük ve yumuşak başlılık boyutları arasında negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer dört boyutun aralarında ise pozitif bir ilişki bulunduğu belirlenmiştir.

Örneklemedeki öğretmenlerin cinsiyetleri ile beş faktör kişilik testinin alt boyutlarının ortalamaları arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Cinsiyet ile muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterlilikleri arasındaki ilişki incelendiğinde sadece bir madde ile ilişki tespit edilmiştir. Cinsiyet ile öğrencilerde finans ve borsa Hizmetleri ile ilgili uygulama kazandırabilme arasında ilişki pozitif çıkmıştır. Bunun dışındaki maddelerle ilişki tespit edilememiştir.

Öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile beş faktör kişilik testinin alt boyutlarının ortalamalarıyla arasında ilişki incelendiğinde kişilik yapısıyla eğitim durumları arasında pozitif ya da negatif bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alanlarında yeterli bilgiye sahip olmalarıyla aldıkları eğitim düzeyi arasında pozitif ilişkili olduğu görülmektedir.

Beş faktör kişilik testinin alt boyutlarının ortalaması ile muhasebe ve finansman öğretmenliğinin alan yeterliliklerinin alt boyut ortalamaları arasında ilişki incelendiğinde bazı maddelerde negatif ve pozitif ilişki bazı maddelerle de ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Uygulanan beş faktör kişilik testi, kişilik özellikleriyle muhasebe öğretmenliklerinin alan yeterlilikleri arasında ilişki olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bireyin kişiliği, getirdiği kalıtımsal özellikler, kültür, çevre, aile ve yaşantılardan dolayı farklılık göstermekte ve her birey birbirinden farklılaşmaktadır. Mevcut durum muhasebe ve finansman öğretmenliğinde kendi alanlarında farklı konularda bilgi düzeylerinde farklılıklar oluşmasına neden olabilmektedir.

Yapılan bu araştırmada kişilik özelliklerinin öğrenmede farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir. Kişilik özellikleri, öğretmen ya da bireylerin verimli bir şekilde performans göstermelerini etkileyerek, uzmanlaşabilecekleri farklı alanları belirlemeye yardımcı olabilmektedir. Örneğin dışadönük bireylerin iletişim yönleri güçlü olması iletişimle ilgili sosyal konularda daha başarılı olabileceği sonucuna götürebilir. Bu tür testler farklı alanlara da uygulanarak bireylerin kişilik özelliklerine uygun iş alanlarına yönlendirilmeleri sağlanabilir. Böylece bireylerin kişilik özelliklerini analiz edilerek kişilik özelliklerine uygun mesleğe sahip bireyler olarak iş yaşamında daha verimli, huzurlu ve yaşamında mutlu bireyler olmaları sağlanabilecektir. Araştırma konusu ile ilgili yeni çalışmaların daha büyük örneklemelere uygulanması halinde daha farklı ve sağlıklı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- ADLER, A. (2004) İnsan Doğasını Anlamak, Başkaya, Deniz, (çev), İlya İzmir Yayınevi, İzmir.
- ALTUNISIK, R., COSKUN, R., BAYRAKTAROGLU, (2012). (Çev.) YILDIRIM, S. ve YILDIRIM, E. (2012) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- ANAYA, B. ve Koraly, P.E. (2019). "Personality development in the context of individual traits and parenting dynamics", *New Ideas in Psychology*, 53: 37-46.
- AYDIN, B. (2005). Çocuk ve Ergen Psikolojisi, Atlas Yayın Dağıtım, Ankara.
- BACANLI, H., İLHAN, T. ve ASLAN, S. (2009). "Beş Faktör Kuramına Dayalı Bir Kişilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2),: 261-279.
- BARAN'CZUK, U. (2019). "The five factor model of personality and alexithymia: A meta-analysis", *Journal of Research in Personality*. 78: 227–248.
- BEĞENİRBAŞ, M. ve YALÇIN, R.C. (2012). "Öğretmenlerin Kişilik Özelliklerinin Duygusal Emek Gösterimlerine Etkileri", *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1):1- 5
- BİLGİN, M.İ, YAZGAN, B. ve ATICI, M.K. (2010). Gelişim Psikolojisi, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- BOZKURT, Ö. (2006). "Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi" Çanakkale Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(2): 83-97.
- BURGER, J.M. (2006). Kişilik, Erguvan, İ.D.(Çev), Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- BUTLER, Jr.E.L. (2003) "Substance Use Disorders and the Five-Factor Model of Personality, A Dissertation Submitted to the Faculty of The Chicago School of Professional Psychology In Partial Fulfillment of the Requirements For the Degree of Doctor of Psychology,

- CHRISTMANN, C. ve AELST, S.V. (2006). "Robust estimation of Cronbach's alpha", *Journal of Multivariate Analysis*, 97,(7): 1660-1674.
- DEMİRCİ, S. (2003). "Öğretmenlerde Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- DOĞAN, T. (2013). "Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş" *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1): 56-64.
- DUMAN, T. (2014). "Mesleki ve Teknik Eğitime Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşu, Gelişimi ve Kapatılmaları", *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1(1): 82-86.
- DUTÂ, N.P. ve PÂNIŞOARÂ, O. (2014). "The Profile of the Teaching Profession – Empirical Reflections on the Development of the Competences of University Teachers", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 140: 390-395.
- EROL, M. ve ERKAN, G. (2008). "Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Araştırma" *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 1(14): 284-301.
- FIRAT, E., YÜKSEL, A. SELÇUK, H. ve SELÇUK, M. (2005). *Din Hizmetlerinde İletişim ve Halkla İlişkiler*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Yayın No:1048.
- FRANZESE, M. ve LULIANO, A. (2019). "Correlation Analysis" *Encyclopedia of Bioinformatics and Computational Biology*, 1: 706-721.
- GİRGİN, B. (2007). "Beş Faktör Kişilik Modelinin İşyerinde Duygusal Tacize (Mobing) Etkileri" Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- GÜNER, M. (2012). "Erich Fromm'un Ahlak Anlayışı" Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GÜRSES, İ. ve KLAVUZ, M.A. (2011). "Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Dönemleri Teorisi Açısından Kuşaklararası Din Eğitimi ve İletişiminin Önemi" *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20(2):155-158.
- HOTAMAN, D. (2010). "The teaching profession: knowledge of subject matter, teaching skills and personality traits" *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(2):1416-1420.
- KAHVECİ, H. (2001). "Yardım Arama Davranışları ile Fatalistik Düşünce ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilerin Araştırılması" Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- KAYGISIZ, Ü., ÇETİNCELİ, E., DİNÇ M. ve BİTLİSLİ, F. (2013). "Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Akademik Güdülenme İlişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *Isparta Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2): 450-461.
- KÖKNEL, Ö. (1985). *Kaygıdan Mutluluğa; Kişilik*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- MEADOWS, J.H. (1999). "The Five Factor Model And Personality Pathology: The Role Of Dysfunction In The Determination Of Dependent Personality Disorder", *Degree Doctor of Philosophy*, University of Missouri-Columbia.

- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, (1989), Aile ve Çevre Sorunlarının Gencin Kişiliğine Etkisi, Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Matbası, Ankara.
- MACLNTYRE, P.D., ROSSA, J., TALBOT, K., MERCER, S., GREGERSEN, T. ve BANGA, C.A. (2019). "Stressors, personality and wellbeing among language teachers", System, 82: 26-38.
- MOALEM, S. (2015). "Genler Unutmaz", NTV Yayınları, İstanbul.
- ÖZDEMİR, O., ÖZDEMİR, P.G., KADAK, M., NASIROĞLU, T. (2012). "Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar: Kimlik gelişimi", Dergi Park, 4(4): 571-572.
- ÖZKAN, F. ve AKSOY, C. (2014). "Ticaret Meslek Lisesi Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulaması, Gaziantep İlinde Bir Alan Araştırması" Bartın İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dergisi, 6(12): 284-286.
- ROIVAINEN, E. (2013). "Frequency of the use of English personality adjectives: Implications for personality theory", Journal of Research in Personality, 47,(4):417-420.
- SAYIN, H.Z. (2016). "Y Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Liderlik Algıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- SEVİ, E. S. (2009). "Psikolojik Kişilik Modelleri ve Beş Faktör Kişilik Kuramı: Mizaç ve Karakter Envanteri ile Beş Faktör Kişilik Envanterinin Karşılaştırılması", YL Tezi, Ege Üniv. SBE, İzmir.
- SEVİLENGÜL, O. (2014). Genel Muhasebe, Gazi Kitabevi, Ankara.
- ŞENCAN, H. (2005.) Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- ŞİMŞEK, M.Ş., AKGEMCİ, T. ve ÇELİK, A. (1998). Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış, Nobel Yayınları, Ankara.
- TOMRUKÇU, B. (2008). "Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile İş Değerleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- TOPSES, G. (2003). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- TUZCUOĞLU, N. (1995). "Psikanaliz Kuramı ve Özellikleri" Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7: 275-276.
- USAL, A. ve KUŞLUVAN, Z. (2000). Davranış Bilimleri Sosyal Psikoloji, Barış Yayınları, İzmir.
- UYGUR, A.E. (2015). "Din Psikolojisi Açısından Alfred Adler Psikolojisinin Değerlendirilmesi" Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÜNAL, O. (2009). "Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma", Sayıştay Dergisi, 74 , (75): 119-120.
- WANG, M. ve ERDHEİM, J. (2007). "Does the five-factor model of personality relate to goal orientation ?" Personality and Individual Differences, 43: 1493–1505.
- WEST, K.Yerian (1998) "Cognitive And Perceptual Aberrations And The Five-Factor Model", the degree of Doctor of Philosophy at the University of Kentucky.
- WULFF, D.M., (2005). "Hümanistik İnançın Umudu: ERİCH FROMM", Din Bilimleri Akademik

Araştırma Dergisi, 4: 243-244.

YAVUZER, H. (1995). Çocuk Eğitimi El Kitabı, Remzi Kitabevi, İstanbul.

YENİ, Z. (2015). "Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile Duygusal Emek Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi SBE, Kütahya.

YILDIZOğLU, Hüseyin (2013) "Okul Yöneticilerinin Beş Faktör Kişilik Özellikleri ile Çatışma Yönetimi Stili Tercihleri Arasındaki İlişi" Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara.

YÖRÜKOđLU, A. (2011) Çocuk ve Ruh Sağlığı. Özgür Yayınları, İstanbul.

ZAFİF , F. ve AYANOđLU, Y. (2007). "Muhasebe Eđitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari İlimler Dergisi, 9 (1): 119-120.

ATATÜRK, M.K. (1924). Muallimler Birliđi Kongresi Konuřması, Hakimiyet-i Milliye Gazetesi, <http://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/muallimler-birligi-kongresi-uyelerine> (Eriřim Tarihi 26.08.2017).

İŞKUR, Meslek Bilgileri, <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/ViewMeslekDetayPopUp.aspx?uiID=2320.60>,(Eriřim Tarihi 02.02.2018).